

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА И
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ
ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА
31. ДЕЦЕМБРА 2019.

Садржај

Страна

Одговорност Управе и Управног одбора за припрему и одобравање годишњих финансијских извјештаја	1
Извјештај независног ревизора	2
Извјештај о добити или губитку	5
Извјештај о свеобухватној добити	6
Извјештај о финансијском положају	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8
Извјештај о новчаним токовима	10
Напомене уз финансијске извјештаје	12 - 69
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне рачуноводствене политике	
4 Нето каматни приходи	
5 Нето приходи од накнада и провизија	
6 Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
7 Нето добици од курсних разлика	
8 Остали приходи	
9 Трошкови особља	
10 Административни и остали оперативни трошкови	
11 Нето смањење / (повећање) у резервацијама за очекиване кредитне губитке	
12 Страна валута у готовини	
13 Депозити код иностраних банака	
14 Дужнички инструменти	
15 Монетарно злато	
16 Остала имовина	
17 Некретнине, опрема и нематеријална имовина	
18 Остала улагања	
19 Готов новац у оптицају	
20 Депозити банака	
21 Депозити Владе и осталих јавних депонената	
22 Резервације за обавезе и трошкове	
23 Остале обавезе	
24 Капитал	
25 Расподјела добити	
26 Новац и новчани еквиваленти	
27 Аранжман валутног одбора	
28 Трансакције са повезаним лицима	
29 Управљање финансијским ризицима	
30 Мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
31 Ванбилансне ставке	
32 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
33 Догађаји послије датума извјештавања	

Одговорност Управе и Управног одбора за припрему и одобравање годишњих финансијских извјештаја

Управа је дужна за сваку финансијску годину припремити финансијске извјештаје који пружају истинит и вјеран приказ финансијског положаја Централне банке Босне и Херцеговине те резултата њеног пословања и новчаног тока, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања које је објавио Одбор за међународне рачуноводствене стандарде. Управа је одговорна за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућују припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за подузимање корака који су јој у разумној мјери доступни како би јој омогућили очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и осталих неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су у складу са важећим Међународним стандардима финансијског извјештавања, а Управа је одговорна за њихову досљедну примјену, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена, те припремање финансијских извјештаја по начелу сталности пословања.

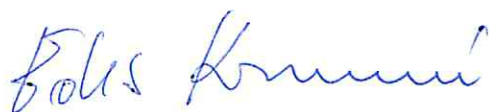
Управа је дужна поднијети на одобравање Управном одбору годишње финансијске извјештаје, а Управни одбор одобрава годишње финансијске извјештаје те их подноси Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Приложени финансијски извјештаји приказани на страницама од 5 до 69 одобрени су од стране Управног одбора 30. марта 2020. године и потписани у његово име:

др Сенад Софтић
предсједавајући Управног одбора

мр Едис Ковачевић
руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (у даљњем тексту "Централна банка") који садрже извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2019. године и извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на наведени датум, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомена уз финансијске извјештаје.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји приказују фер и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Централне банке на дан 31. децембра 2019. године, резултате њеног пословања, и новчане токове за годину која се завршава на наведени датум, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Основа за мишљење

Спровели смо ревизију у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности, према наведеним стандардима, додатно су описане у пасусу Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо у односу на Централну банку, у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја Централне банке, и испунили смо наше етичке обавезе у складу са тим захтјевима. Сматрамо да су ревизорски докази које смо прикупили довољни и одговарајући за пружање основе за давање нашег мишљења.

Одговорност Управе и Управног одбора Централне банке за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, и за оне интерне контроле које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне грешке настале услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјену способности Централне банке да настави са пословање по временски неограниченом пословању и објављивање, ако је примјењиво, питања која се односе на наставак пословања и кориштење рачуноводствене основе сталности пословања.

Управни одбор Централне банке одговоран је за надгледање процеса финансијског извјештавања Централне банке.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су да стекнемо разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа, било због превара или грешака и да издамо ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјеравање је виши ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са МСР увијек открити материјалне грешке када оне постоје. Грешке могу да проиђу из криминалних радњи и грешака и сматрају се значајним ако појединачно или збирно могу утицати на економске одлуке корисника донесене на основу финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, обављене у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током поступка ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су довољни да пруже основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајне материјалне грешке која је последица преваре је већи од ризика насталог усљед грешке, јер превара може подразумевати дослук, кривотворење, намјерно изостављање, погрешне интерпретације, или заобилажење интерних контрола;
- Постигнемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију, у циљу креирања ревизијских процедура, које су одговарајуће у датим околностима, али не и у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола Централне банке;
- Оцјењујемо адекватност коришћених рачуноводствених политика, разумности рачуноводствених процјена и повезаних објелодањивања које је створила Управа;
- Закључујемо о примјерности коришћења рачуноводствене основе засноване на временској неограничености пословања Управе и, темељно на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези са догађајима или условима који могу довести до значајне сумње у могућност Централне банке да настави са пословањем. Уколико закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтјева, да у свом ревизорском извјештају скренемо пажњу о овим објављивањима у финансијским извјештајима, или ако таква објављивања нису адекватна, да модификујемо мишљење. Наши закључци су засновани на ревизијским доказима који су прикупљени до дана израде ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или околности могу проузроковати престанак пословања Централне банке;
- Дајемо оцјену опште презентације и садржаја финансијских извјештаја, укључујући и објављивања, као и да ли финансијски извјештаји представљају трансакције и догађаје на начин на који се постиже фер презентација.

Остварили смо комуникацију са Управним одбором Централне банке у вези са, између осталог, планираним обимом и временом обављања ревизије и значајних резултата ревизије, укључујући било које значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали у току наше ревизије.

Др Александар Џомбић
Директор
Grant Thornton д.о.о.

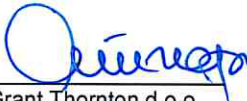
Бања Лука, 30. март 2020.

Невена Милинковић

Овлашћени ревизор
Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 30. март 2020.

Suzana Stavrikj, Partner

Grant Thornton d.o.o.

Скопје, 30. март 2020.

Kledian Kodra, Partner

Grant Thornton sh.p.k.

Тирана, 30. март 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2019.	2018.
Каматни приходи		51.178	48.186
Каматни расходи		(26.358)	(24.393)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	4	(24.820)	(23.793)
Приходи од накнада и провизија		17.665	17.209
Расходи од накнада и провизија		(653)	(636)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	5	17.012	16.573
Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6	238	4.277
Нето добици од курсних разлика	7	267	151
Остали приходи	8	895	1.522
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		43.232	46.316
Трошкови особља	9	(19.670)	(19.034)
Административни и остали оперативни трошкови	10	(7.950)	(8.250)
Трошкови амортизације	17	(2.446)	(2.426)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(30.066)	(29.710)
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ		13.166	16.606
Нето смањење / (повећање) у резервацијама за очекиване кредитне губитке	11	9.409	(8.175)
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		22.575	8.431

Напомене на странама од 12 до 69 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2019.	2018.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		22.575	8.431
Остала свеобухватна добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	14	77.863	(6.390)
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	29.1.1.	(7.598)	7.301
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	6	(238)	(4.277)
		<u>70.027</u>	<u>(3.366)</u>
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	15	44.092	6.138
		<u>44.092</u>	<u>6.138</u>
Укупно остала свеобухватна добит		114.119	2.772
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		<u>136.694</u>	<u>11.203</u>

Напомене на странама од 12 до 69 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	31. децембар 2019.	На дан 31. децембар 2018.
ИМОВИНА			
Страна валута у готовини	12	322.599	274.099
Депозити код иностраних банака	13	3.102.765	2.911.448
Дужнички инструменти	14	8.917.413	8.225.439
Монетарно злато	15	254.088	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	26, 31	230	2.236
Остала имовина	16	11.457	10.554
Некретнине и опрема	17	48.314	44.677
Нематеријална имовина	17	1.563	1.342
Остала улагања	18	27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		12.686.242	11.707.604
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Готов новац у оптицају	19	5.199.916	4.750.614
Депозити банака	20	5.743.619	5.523.290
Депозити Владе и осталих јавних депонената	21	880.675	709.367
Резервације за обавезе и трошкове	22	1.394	1.259
Остале обавезе	23	4.097	3.227
Укупно обавезе		11.829.701	10.987.757
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		831.541	694.847
Укупно капитал	24	856.541	719.847
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		12.686.242	11.707.604

Напомене на странама од 12 до 69 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добитеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2019. године	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847	719.847
Укупно свеобухватна добит за годину	-	22.575	-	77.677	(7.650)	44.092	136.694	136.694
Нето добит за годину (Напомена 25)	-	22.575	-	-	-	-	22.575	22.575
Остала свеобухватна добит	-	-	-	77.677	(7.650)	44.092	114.119	114.119
<i>Нето нерелизоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	-	-	77.863	-	-	77.863	77.863
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	(186)	-	-	(186)	(186)
<i>Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак</i>	-	-	-	-	(7.598)	-	(7.598)	(7.598)
<i>Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке пренесено у добит или губитак за продате дужничке инструменте</i>	-	-	-	-	(52)	-	(52)	(52)
<i>Нето нерелизоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	-	-	-	44.092	44.092	44.092
Стање на дан 31. децембар 2019. године	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541

Напомене на странама од 12 до 69 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана Добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности за финансијску имовину расположиву за продају	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
На дан 31. децембар 2017. године - исказано	25.000	542.766	31.300	-	-	93.120	(39.551)	627.635	652.635
Утицај примјене МСФИ 9	-	(36.477)	-	141.765	4.290	(93.120)	39.551	56.009	56.009
На дан 1. јануар 2018. године - преправљено	25.000	506.289	31.300	141.765	4.290	-	-	683.644	708.644
Укупно свеобухватна добит за годину	-	8.431	-	(8.069)	4.703	-	6.138	11.203	11.203
Нето добит за годину (Напомена 25)	-	8.431	-	-	-	-	-	8.431	8.431
Остала свеобухватна добит	-	-	-	(8.069)	4.703	-	6.138	2.772	2.772
Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	-	-	(6.390)	-	-	-	(6.390)	(6.390)
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак	-	-	-	(1.679)	-	-	-	(1.679)	(1.679)
Нето повећање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак	-	-	-	-	7.301	-	-	7.301	7.301
Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке пренесено у добит или губитак за продате дужничке инструменте	-	-	-	-	(2.598)	-	-	(2.598)	(2.598)
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	-	-	-	-	6.138	6.138	6.138
Стање на дан 31. децембар 2018. године	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	-	6.138	694.847	719.847

Напомене на странама од 12 до 69 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2019.	2018.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за годину		22.575	8.431
Прилагођено за:			
Каматне приходе	4	(51.178)	(48.186)
Каматне расходе	4	26.358	24.393
Нето (смањење) / повећање у резервацијама за очекиване кредитне губитке	11	(9.409)	8.175
Нето реализоване (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6	(238)	(4.277)
Нето (добитке) од курсних разлика	7	(267)	(151)
Приходе од донација	8	(98)	(144)
Нето повећање / (смањење) у резервацијама за обавезе и трошкове	9, 22	277	(222)
Нето губитак / (добитак) од отуђења некретнина и опреме		8	(3)
Приход од дивиденде признат у добит или губитак	8	(623)	(589)
Трошкове амортизације	17	2.446	2.426
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(10.149)	(10.147)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
Смањење / (повећање) орочених депозита код иностраних банака		584.828	(640.581)
(Повећање) дужничких инструмената		(614.111)	(757.972)
(Повећање) / смањење остале имовине		(882)	1.214
Повећање готовог новца у оптицају		449.302	431.254
Повећање депозита банака, Владе и осталих јавних депонената		392.941	575.397
Повећање / (смањење) осталих обавеза		938	(566)
Исплате по основу резервација за обавезе и трошкове	22	(142)	(169)
Наплаћена камата		49.875	47.672
Плаћена камата		(25.586)	(22.250)
Нето новац од оперативних активности		827.014	(376.148)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Приливи од продаје некретнина и опреме		-	5
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(6.311)	(1.910)
Примљена дивиденда		623	589
Нето новац од инвестиционих активности		(5.688)	(1.316)

—
ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2019.	2018.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ			
Расподјела добити у државни буџет		-	(7.311)
Нето новац од финансијских активности		-	(7.311)
Ефекти промјена у исправци вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		990	(336)
Ефекти курсних промјена на новац и новчане еквиваленте		296	187
Нето повећање / (смањење) новца и новчаних еквивалената		822.612	(384.924)
Новац и новчани еквиваленти на дан 1. јануар		1.676.360	2.061.284
Новац и новчани еквиваленти на дан 31. децембар	26	2.498.972	1.676.360

Напомене на странама од 12 до 69 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт државе Босне и Херцеговине („БиХ“). Њен статус је дефинисан Законом о Централној банци Босне и Херцеговине („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини.

Централна банка је почела са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале, једна у Брчком и друга на Палама, а која је под надлежношћу Главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте тако што издаје домаћу валуту у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумијева да се домаћа валута издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним средствима. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје конвертибилну марку (KM) за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним средствима;
- држање и управљање службеним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од државних и јавних институција БиХ и депозита од комерцијалних банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, које укључују новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- заступање БиХ у међународним организацијама о питањима монетарне политике.

У оквиру својих овлаштења утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Највиши орган Централне банке је Управни одбор који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке, у складу са Законом о Централној банци.

Управу Централне банке чине гувернер и вицегувернери, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се гувернеру.

Централна банка је успоставила Ревизорски комитет од три независна члана који су именовани од стране Управног одбора. Ревизорски комитет је надлежан да надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке, процес вањске ревизије годишњих финансијских извјештаја и процес избора независних ревизора Централне банке. У циљу надгледања и одржавања одговарајућег оквира за управљање ризиком у Централној банци, Ревизорски комитет такође процењује адекватност и ефикасност интерних контрола и процедура као инструмената за управљање ризиком као и функција интерне ревизије.

Током 2018. и 2019. године, укључујући и период до датума издавања овог извјештаја, чланове Управног одбора, Управе и Ревизорског комитета чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	предсједавајући
мр Анкица Колобарић	члан
мр Шериф Исовић	члан
мр Триво Маринковић	члан (до 19. јуна 2019. и од 19. јула 2019. до 4. октобра 2019.)
др Љубиша Владушић	члан (до 19. јуна 2019. и од 19. јула 2019. до 4. октобра 2019.)

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Милица Лакић	вицегувернер
Желимира Распудић	вицегувернер

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	члан (од 1. септембра 2018.)
др Сеад Кресо	члан (до 31. августа 2018.)
др Мила Гаџић	члан
Радомир Репија	члан

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу историјског трошка, изузев за сљедеће значајне ставке:

Ставка	Основа мјерења
Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у државној валути БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења, издати од ОМРС, на снази су за текући период:

- МСФИ 16: „Најмови“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године),
- ИФРИЦ тумачење 23: „Неизвјесност у погледу поступања с порезом на добит“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године),
- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти – Карактеристике пријевремене отплате са негативном накнадом“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године),
- Измјене МРС 28: „Улагања у придружене субјекте и заједничке подухвате – Дугорочни удјели у придруженим субјектима и заједничким подухватима“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године),
- Циклус годишњих побољшања МСФИ стандарда за 2015 - 2017. (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године),
- Измјене МРС 19: „Примања запослених – Измјене, ограничења или измирења плана“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године).

Примјена ових стандарда, измјена и тумачења нема значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке у текућем периоду.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

На дан издавања ових финансијских извјештаја, слједећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени од стране ОМРС, али нису још на снази и нису раније усвојени од стране Централне банке:

- Измјене одредби Концептуалног оквира у МСФИ стандардима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МСФИ 3: „Пословне комбинације – Дефиниција бизниса“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ и МРС 8: „Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке – дефиниција значајности“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- МСФИ 17: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2021. године),
- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти“ и МСФИ 7: „Финансијски инструменти: Објављивања – Реформа референтне вриједности каматне стопе“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја – Класификација обавеза на текуће и дугорочне“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године).

Централна банка је изабрала да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него они ступе на снагу. Централна банка предвиђа да усвајање ових стандарда, измјена и тумачења неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Рачуноводствене политике дате у наставку су се континуирано примјењивале на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима.

3.1. Признавање прихода и расхода

3.1.1. Приходи и расходи од камата

Ефективна каматна стопа

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

„Амортизовани трошак“ финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и, за финансијску имовину, усклађен за сваку исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вриједност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Признавање прихода и расхода (наставак)

3.1.1. Приходи и расходи од камата (наставак)

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчунавања амортизованог трошка (брutto књиговодствене вриједности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

Приходи од камата обрачунати употребом методе ефективне каматне стопе укључују приходе од камата на финансијску имовину по амортизованом трошку и на финансијску имовину по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачуната камата на финансијску имовину са негативном каматном стопом признаје се као расход од камата у добит или губитак и настаје по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачуната камата на финансијске обавезе са негативном каматном стопом признаје се као приход од камата у добит или губитак и настаје по основу депозита домаћих комерцијалних банака.

3.1.2. Приходи и расходи од накнада и провизија

Приходи од накнада и провизија зарађени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са дефинисаним тарифама за своје услуге.

Расходи од накнада и провизија настају по основу накнада плаћених за иностране платне трансакције и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

3.1.3. Трансакције у страним валутама и курсне разлике

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страниј валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ по курсу Централне банке важећем на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Признавање прихода и расхода (наставак)

3.1.3. Трансакције у страним валутама и курсне разлике (наставак)

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
	КМ	КМ
USD	1,747994	1,707552
SDR	2,417171	2,374847

3.1.4. Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима дивиденду.

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе

3.2.1. Признавање и почетно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају када, и само када, Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијске имовине или обавеза.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине или финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење

3.2.2.1. Финансијска имовина

Централна банка може класификовати своју финансијску имовину у сљедеће категорије мјерења:

- Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит
- Амортизовани трошак
- Фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања, Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином
- Карактеристикама уговорних новчаних токова финансијске имовине.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља својом имовином са циљем генерисања новчаних токова. То значи, да ли је циљ Централне банке постигнут само прикупљањем уговорних новчаних токова држањем или Централна банка прикупља уговорне новчане токове држањем и продајом имовине. Уколико ништа од наведеног није примјениво, онда се финансијска имовина класификује као дио „Осталог“ пословног модела и мјери по фер вриједности кроз добит или губитак. На датуме извјештавања Централна банка управља својом имовином кроз сљедеће пословне моделе:

1. Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
2. Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека као и продајом.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу дужничких инструмената може се вршити кроз оба пословна модела. На датуме извјештавања циљ Централне банке је да се за све дужничке инструменте страних влада прикупљање уговорних новчаних токова врши држањем и продајом.

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфела из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате“, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве „плаћање само главнице и камате“ може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Приликом почетног признавања финансијска имовина Централне банке се признаје по: амортизованом трошку или по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на основу процјене пословног модела Централне банке. Финансијска имовина задовољава захтјев „плаћање само главнице и камате“ на датуме извјештавања.

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се прикупили уговорни новчани токови и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приход или расход од камате у периоду када су настали.

На датуме извјештавања у ову категорију финансијских инструмената спадају жиро рачуни Централне банке, страна валута у готовини, депозити у иностраним банкама, специјална права вучења у ММФ-у и остала финансијска имовина.

Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

Дужнички инструменти

Након почетног признавања, дужнички инструменти се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине и усклађују се са фер вриједности инструмента на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит признају се на следећи начин:

- Приходи или расходи од камата признају се у добит или губитак у периоду када су настали
- Усклађивања фер вриједности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се из капитала у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања дужнички инструменти Централне банке припадају овој категорији финансијских инструмената.

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Власнички инструменти су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности.

На датуме извјештавања, све власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (BIS) и SWIFT акције.

3.2.2.2. Финансијске обавезе

Централна банка класификује све своје финансијске обавезе као мјерене по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе. Приход или расход од камате од финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују готов новац у оптицају, депозите домаћих банака, депозите Владе и осталих јавних депонената и остале финансијске обавезе.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.3. Умањење финансијске имовине

Захтјеви за умањењем финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који потпадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчунању очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Централна банка признаје исправку вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

Напомена 29.1. пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

- Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине и
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се исправка вриједности признаје у осталој свеобухватној добити и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Добици и губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине на сваки датум извјештавања.

3.2.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Централна банка престаје признавати финансијске обавезе када, и само када, су обавезе Централне банке измирене, отказане или су истекле.

3.3. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.3. Монетарно злато (наставак)

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. У случају да нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато на крају финансијске године, Централна банка ће одбити тај износ од добити за тај период.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преведећи га по фиксном курсу КМ на извјештајни датум и мјери се по задњој котираној послјеподневној цијени једне унце злата (Oz) на извјештајни датум.

3.4. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски проведиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.5. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од следећих категорија: жиро рачуни, страна валута у готовини, девизни депозити по виђењу, девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3.6. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација.

Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализирају.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2018. и 2019. годину су дате како слиједи:

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.6. Некретнине, опрема и нематеријална имовина (наставак)

Софтвер	20,0%
Друга нематеријална имовина	20,0%
Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Добици и губици од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине признају се у добит или губитак.

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава на годишњем нивоу минимално, ако је потребно и примјењује се проспективно.

3.7. Умањење вриједности нефинансијске имовине

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3.8. Резервације за обавезе и трошкове

Резервације се признају када Централна банка, као посљедицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервације се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервације за обавезе и трошкове одржавају се на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервација на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервације се укидају само за оне трошкове за које је резервација изворно призната. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервација се укида.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.9. Донације

Донације за имовину, а које обухватају и неновчане донације, почетно се признају као одгођени приход по фер вриједности који се признаје као приход од донације на системској основи током периода корисног вијека те имовине. Донације које Централна банка добије као компензацију за трошкове признају се системски у добит или губитак као приход од донације у истом периоду у којем су признати и трошкови.

3.10. Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додану вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према законима о порезу на добит (и Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске), Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.11. Готов новац у оптицају

Централна банка управља издавањем и повлачењем домаћих новчаница и кованица. Припадајућа обавеза за издати готов новац у оптицају је евидентирана у извјештају о финансијском положају.

Приликом повлачења готовог новца из оптицаја, исти се признаје као обавеза у оквиру готовог новца у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као одгођени трошкови који се накнадно амортизују кроз остале оперативне трошкове током периода од пет година.

3.12. Домаћи депозити

Домаћи депозити укључују депозите банака и депозите Владе и осталих јавних депонената. Ови депозити представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Домаћи депозити укључују депозите домаћих комерцијалних банака по основу политике обавезне резерве Централне банке, друге депозите банака, депозите институција БиХ и других јавних државних и ентитетских институција. Улога Централне банке као депозитара и, такође, као банкара, савјетника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3.13. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама државних институција и агенција те комерцијалних банака за које Централна банка дјелује као агент.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.14. Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци.

Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених која годишње обрачунава овлаштени актуар користећи метод пројецтиране кредитне јединице. Дисконтна стопа која се користи за обрачун обавезе креће се у распону каматних стопа домаћих корпоративних обвезница и владиних обвезница које постоје на тржишту.

3.15. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана сачињених крајем 2002. године између БиХ и Међународног монетарног фонда („ММФ“), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења, обрачуната камата на таква држања, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2.

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентиране су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције (погледати Напомену 31).

3.16. Претпоставке и извори неизвјесности процјена

Припрема финансијских извјештаја у складу са МСФИ захтијева од Управе кориштење просуђивања, процјена и претпоставки који утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на извјештајни датум, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена.

Процјене и уз њих везане претпоставке континуирано се разматрају. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.16. Претпоставке и извори неизвјесности процјена (наставак)

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

Напомена 3.2.2.1: Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Напомена 29.1. описује претпоставке кориштене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су кориштене у извјештајним периодима.

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати Напомену 30.

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу тренутних предвиђања.

4. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ

	За годину која завршава	
	2019.	2018.
Каматни приходи по основу:		
Дужничких инструмената (Напомена 14)	40.042	42.334
Ефекта негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	11.093	5.784
Депозита код иностраних банака	29	37
Остале финансијске имовине по амортизованом трошку	14	31
Укупно	51.178	48.186
Каматни расходи по основу:		
Ефекта негативних каматних стопа на дужничке инструменте (Напомена 14)	(13.553)	(13.613)
Ефекта негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака	(12.805)	(10.780)
Укупно	(26.358)	(24.393)
Нето каматни приходи	24.820	23.793

Основицу за обрачун камата на депозите комерцијалних банака чине укупни депозити комерцијалних банака на рачунима резерви у десетодневном обрачунском периоду, који се састоје од износа обавезних резерви и вишка изнад обавезних резерви.

Основицу за обрачун обавезне резерве комерцијалних банака чине депозити и позајмљена средства, без обзира на то у којој су валути средства изражена. Такођер, утврђена је јединствена стопа обавезне резерве од 10% коју Централна банка примјењује на основицу за обрачун обавезне резерве.

На износ средстава обавезне резерве Централна банка не обрачунава накнаду, док се на износ средстава изнад обавезне резерве обрачунава накнада која је везана за каматну стопу на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке. Накнада на износ средстава изнад обавезне резерве износила је 50% од каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке до 1. маја 2019. године. Почевши од 1. маја 2019. године, накнада на износ средстава изнад обавезне резерве се обрачунава по каматној стопи на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке.

Ефекти негативних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава изнад обавезне резерве. Током извјештајних периода накнаде на износ средстава изнад обавезне резерве су биле како слиједи:

Период	Каматна стопа	Каматна стопа на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке
2019.		
од 1. јануара до 30. априла	(0,20)%	(0,40)%
од 1. маја до 11. септембра	(0,40)%	(0,40)%
од 12. септембра до 31. децембра	(0,50)%	(0,50)%
2018.		
од 1. јануара до 31. децембра	(0,20)%	(0,40)%

4. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака укључују износ од 10.018 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 2.787 хиљада КМ на депозите по виђењу (2018: укључивали су износ од 8.507 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 2.273 хиљаде КМ на депозите по виђењу).

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака и дужничких инструмената, а које се, у складу с актуелним тржишним условима, нису могле избјећи.

5. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
услуга за домаће комерцијалне банке	16.089	16.047
услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.576	1.162
Укупно	17.665	17.209
Расходи од накнада и провизија по основу:		
транзакција са банкама у иностранству	(653)	(636)
Укупно	(653)	(636)
Нето приходи од накнада и провизија	17.012	16.573

6. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2019.	2018.
Реализовани добити	238	4.277
Реализовани губици	-	-
Нето реализовани добити од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	238	4.277

Нето реализовани добити од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит укључују нето износ који се састоји од закључног стања резерви фер вриједности у износу од 186 хиљада КМ и резервација за очекиване кредитне губитке у износу од 52 хиљаде КМ, за годину која је завршила 31. децембра 2019 (за годину која је завршила 31. децембра 2018, нето реализовани добити од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су укључивали нето износ који се састоји од закључног стања резерви фер вриједности у износу од 1.679 хиљада КМ и резервација за очекиване кредитне губитке у износу од 2.598 хиљада КМ). За више информација погледати Напомену 29.1.1.

7. НЕТО ДОБИЦИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2019.	2018.
Добиси од курсних разлика	722	727
Губиси од курсних разлика	(455)	(576)
Нето добиси од курсних разлика	267	151

8. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2019.	2018.
Приход од дивиденде (Напомена 18)	623	589
Приход од донација	98	144
Остали приходи	174	789
УКУПНО	895	1.522

9. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2019.	2018.
Плате	10.645	10.515
Доприноси и друге накнаде на плате	6.064	5.977
Остала примања запослених	2.019	2.024
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	665	670
Нето повећање / (смањење) у резервацијама за отпремнине запослених (Напомена 22)	277	(152)
УКУПНО	19.670	19.034

Трошкови особља укључују 3.749 хиљада КМ (2018: 3.702 хиљаде КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате. На дан 31. децембра 2019. године Централна банка је имала 370 запослених (2018: 368 запослених).

Остала примања запослених се највећим дијелом састоје од накнада за топли оброк, превоз и регрес.

10. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови одржавања	2.134	2.695
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	1.959	1.751
Остали административни и оперативни трошкови	3.857	3.804
УКУПНО	7.950	8.250

11. НЕТО СМАЊЕЊЕ / (ПОВЕЋАЊЕ) У РЕЗЕРВАЦИЈАМА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2019.	2018.
Добици од очекиваних кредитних губитака по основу:		
Дужничких инструмената:	8.022	15.122
<i>Промјена у обрачуну PD-а (Погледати напомене 29.1. и 29.1.1)</i>	7.704	-
<i>Промјена кредитног ризика</i>	318	15.122
Депозита код иностраних банака:	4.940	9.266
<i>Промјена у обрачуну PD-а (Погледати напомене 29.1. и 29.1.1)</i>	2.117	-
<i>Промјена кредитног ризика</i>	2.823	9.266
Остале финансијске имовине:	7	64
<i>Промјена кредитног ризика</i>	7	64
Специјалних права вучења у ММФ-у:	-	3
<i>Промјена кредитног ризика</i>	-	3
	12.969	24.455
Исправка вриједности од очекиваних кредитних губитака по основу:		
Дужничких инструмената	(424)	(22.423)
Депозита код иностраних банака	(3.129)	(10.165)
Остале финансијске имовине	(7)	(39)
Специјалних права вучења у ММФ-у	-	(3)
	(3.560)	(32.630)
Нето смањење / (повећање) у резервацијама за очекиване кредитне губитке	9.409	(8.175)

12. СТРАНА ВАЛУТА У ГОТОВИНИ

Страну валуту у готовини представља:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Готовина у трезорима у валутама:		
- EUR	322.523	274.025
- CHF	39	38
- USD	20	20
- GBP	17	16
УКУПНО	322.599	274.099

13. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Анализа орочених депозита и депозита по виђењу код иностраних банака према валутама, дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Орочени депозити:		
- EUR	2.308.476	2.118.444
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(495)	(2.064)
	2.307.981	2.116.380
Депозити по виђењу:		
- EUR	784.914	788.997
- CHF	5.999	3.741
- GBP	2.220	36
- USD	1.880	2.765
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(229)	(471)
	794.784	795.068
УКУПНО	3.102.765	2.911.448

Орочени депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој уговореној рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
До мјесец дана	1.184.603	777.266
Од једног до два мјесеца	155.675	349.106
Од два до три мјесеца	272.789	583.230
Од три до четири мјесеца	192.865	155.532
Од четири до дванаест мјесеци	502.544	253.310
Укупно	2.308.476	2.118.444
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(495)	(2.064)
УКУПНО	2.307.981	2.116.380

13. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Током 2019. године негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминирани у EUR су се кретале у распону од 0,75% до 0,30% годишње (2018: негативне каматне стопе од 0,72% до 0,08% годишње), а негативне каматне стопе на орочене депозите су се кретале у распону од 0,52% до 0,34% годишње (2018: од 0,48% до 0,17% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.423 хиљаде KM на дан 31. децембар 2019. године (2018: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 2.395 хиљада KM).

Просјечна стопа негативног ефективног приноса на депозите је износила 0,42% годишње (2018: просјечна стопа негативног ефективног приноса 0,42% годишње).

Анализа депозита код иностраних банака према врсти банке у коју су инвестирани, дата је како слиједи:

У хиљадама KM	31. децембар	
	2019.	31. децембар 2018.
Централне банке	1.594.746	2.009.539
Комерцијалне банке	1.508.743	904.444
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке (Напомена 29.1.1.)	(724)	(2.535)
УКУПНО	3.102.765	2.911.448

13. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Географска анализа депозита код иностраних банака може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Луксембург</i>		
Орочени депозити	869.747	1.224.011
Депозити по виђењу	234.598	234.620
	1.104.345	1.458.631
<i>Швајцарска</i>		
Орочени депозити	482.345	484.453
Депозити по виђењу	101	1.000
	482.446	485.453
<i>Француска</i>		
Орочени депозити	391.166	-
Депозити по виђењу	78.200	78.206
	469.366	78.206
<i>Њемачка</i>		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	421.679	479.941
	421.679	479.941
<i>Велика Британија</i>		
Орочени депозити	408.933	409.980
Депозити по виђењу	-	-
	408.933	409.980
<i>Словачка</i>		
Орочени депозити	156.285	-
Депозити по виђењу	-	-
	156.285	-
<i>Низоземска</i>		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	58.649	-
	58.649	-
<i>САД</i>		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.786	1.772
	1.786	1.772
Укупно орочени депозити	2.308.476	2.118.444
Укупно депозити по виђењу	795.013	795.539
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(724)	(2.535)
УКУПНО	3.102.765	2.911.448

14. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Дужнички инструменти су класификовани фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, а представљају државне владине обвезнице са високим степеном утрживости и ликвидности, кредитног рејтинга од AAA до BBB (Погледати Напомену 29.1). Портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних државних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR.

Структура дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Државне владине обвезнице	8.848.981	8.153.320
Обрачуната камата	68.432	72.119
УКУПНО	8.917.413	8.225.439

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износила је 0,31% годишње (2018: просјечна стопа ефективног приноса износила је 0,41% годишње).

Географска анализа дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит може се извршити на сљедећи начин:

	31. децембар 2019.		31. децембар 2018.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	2.977.360	33,39	2.211.257	26,87
<i>Њемачка</i>	1.448.191	16,24	1.504.585	18,29
<i>Белгија</i>	1.010.563	11,33	1.083.041	13,17
<i>Шпанија</i>	840.620	9,43	844.614	10,27
<i>Низоземска</i>	742.561	8,33	568.172	6,91
<i>Аустрија</i>	689.066	7,73	950.959	11,56
<i>Италија</i>	624.905	7,01	549.084	6,68
<i>Финска</i>	584.147	6,54	513.727	6,25
УКУПНО	8.917.413	100,00	8.225.439	100,00

Анализа промјена фер вриједности дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2019.	2018.
На дан 1. јануар	8.225.439	7.473.857
Куповине током године	3.156.187	3.766.969
Продаје током године	(258.849)	(653.879)
Приход од камата признат током године (Напомена 4)	40.042	42.334
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (Напомена 4)	(13.553)	(13.613)
Доспијећа дужничких инструмената	(2.198.367)	(2.265.677)
Доспијећа купона	(111.349)	(118.162)
Нето промјена у фер вриједности током године	77.863	(6.390)
На дан 31. децембар	8.917.413	8.225.439

14. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (НАСТАВАК)

Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке није призната у извјештају о финансијском положају за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит дио су капитала Централне банке. Промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке током године за дужничке инструменте који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит дате су у Напомени 29.1.1.

15. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

Фер вриједност монетарног злата на дан 31. децембра 2019. године износи 254.088 хиљада КМ, што представља 96.000 унци злата по вриједности од 2.647 КМ по унци (2018: 209.996 хиљада КМ, што је представљало 96.000 унци злата по вриједности од 2.187 КМ по унци).

Анализа промјена фер вриједности монетарног злата може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2019.	2018.
На дан 1. јануар - исказано	209.996	203.908
Промјена рачуноводствене политике	-	(50)
На дан 1. јануар - преправљено	209.996	203.858
Нето промјена у фер вриједности током године	44.092	6.138
На дан 31. децембар	254.088	209.996

16. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Активна временска разграничења	7.539	6.811
Потраживања од домаћих банака	1.833	1.735
Нумизматичке збирке	840	741
Остала разна имовина	620	597
Жиро рачуни	575	553
Кредити запосленим	55	122
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Умањено за исправку вриједности осталих потраживања	(600)	(600)
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(5)	(5)
УКУПНО	11.457	10.554

На дан 31. децембар 2019. године, активна временска разграничења укључују трошкове у износу од 6.973 хиљаде КМ насталих по основу производње новчаница и кованица (31. децембар 2018: 5.816 хиљада КМ насталих по основу производње новчаница и кованица). Како је објашњено у Напомени 3.11, ови трошкови се почетно разграничавају и накнадно амортизују кроз период од пет година.

17. НЕКРЕТНИНЕ, ОПРЕМА I NEMATERIJALNA IMOVINA

У хиљадама КМ	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало	Имовина у припреми	Некретнине и опрема укупно	Софтвери и остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност									
На дан 1. јануар 2018.	44.368	24.026	1.924	1.010	682	72.010	14.500	237	14.737
Набавке	-	-	-	-	1.322	1.322	-	588	588
Стављено у употребу	-	1.894	45	36	(1.975)	-	541	(541)	-
Отписи и отуђења	-	(333)	(59)	(5)	-	(397)	(24)	-	(24)
На дан 31. децембар 2018.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017	284	15.301
Набавке	-	-	-	-	5.620	5.620	-	691	691
Стављено у употребу	-	804	-	30	(834)	-	616	(616)	-
Отписи и отуђења	-	(1.415)	(47)	(2)	-	(1.464)	(172)	-	(172)
На дан 31. децембар 2019.	44.368	24.976	1.863	1.069	4.815	77.091	15.461	359	15.820
Акумулирана амортизација									
На дан 1. јануар 2018.	4.640	19.685	1.492	728	-	26.545	13.665	-	13.665
Трошак амортизације	755	1.198	97	58	-	2.108	318	-	318
Отписи и отуђења	-	(331)	(59)	(5)	-	(395)	(24)	-	(24)
На дан 31. децембар 2018.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959	-	13.959
Трошак амортизације	579	1.255	93	49	-	1.976	470	-	470
Отписи и отуђења	-	(1.408)	(47)	(2)	-	(1.457)	(172)	-	(172)
На дан 31. децембар 2019.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777	14.257	-	14.257
Нето књиговодствена вриједност									
На дан 1. јануар 2019.	38.973	5.035	380	260	29	44.677	1.058	284	1.342
На дан 31. децембар 2019.	38.394	4.577	287	241	4.815	48.314	1.204	359	1.563

На дан 31. децембар 2019. године имовина у припреми се највећим дијелом односи на куповину земљишта у износу од 4.767 хиљада КМ за изградњу нове пословне зграде за Главну јединицу Сарајево Централне банке.

На датуме 31. децембра 2019. и 2018. године, Централна банка није имала никаквих терећења по основу својих некретнина, опреме и нематеријалне имовине.

18. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а (Напомена 24)	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

Власнички инструменти се састоје од обичних акција BIS-а по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији (плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије). У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује по позиву BIS-а од стране Централне банке.

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити.

Током године Централна банка је примила дивиденде од BIS-а у износу од 623 хиљаде КМ (2018: 589 хиљада КМ) (Напомена 8).

19. ГОТОВ НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ

Готов новац у оптицају се може анализирати на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2019.	2018.
Готов новац стављен у оптицај – На дан 1. јануар	4.750.614	4.319.360
Повећање готовог новца у оптицају током године	449.302	431.254
Готов новац стављен у оптицај – На дан 31. децембар	5.199.916	4.750.614

19. ГОТОВ НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ (НАСТАВАК)

	Номинална вриједност	31. децембар 2019.		31. децембар 2018.	
		Ком.	Вриједност у хиљадама КМ	Ком.	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	77.246.288	3.862	70.591.960	3.529
Кованице	0,10	112.021.868	11.202	103.899.364	10.390
Кованице	0,20	81.275.215	16.255	75.154.592	15.031
Кованице	0,50	38.932.789	19.466	36.191.317	18.096
Кованице	1	57.804.822	57.805	52.287.706	52.288
Кованице	2	14.951.396	29.903	14.653.353	29.307
Кованице	5	11.945.662	59.728	10.871.548	54.358
Новчанице	10	13.746.862	137.469	12.889.248	128.891
Новчанице	20	8.762.192	175.244	8.354.535	167.091
Новчанице	50	20.561.074	1.028.054	19.623.638	981.182
Новчанице	100	27.672.872	2.767.287	24.249.404	2.424.940
Новчанице	200	4.468.203	893.641	4.327.553	865.511
УКУПНО		469.389.243	5.199.916	433.094.218	4.750.614

20. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити домаћих комерцијалних банака	5.743.011	5.522.701
Рачуни резерви организационих дијелова Централне банке	575	553
Посебни депозити домаћих комерцијалних банака – блокирана средства	33	36
УКУПНО	5.743.619	5.523.290

Депозити домаћих комерцијалних банака служе за испуњавање обавеза према обавезним резервама, за поравнање платних задужења и за трансакције између комерцијалних банака и Централне банке. На дан 31. децембар 2019. године укупан износ од 5.743.011 хиљада КМ представља депозите 24 банке (2018: износ од 5.522.701 хиљаде КМ представљао је депозите 24 банке).

Камата на депозите домаћих комерцијалних банака је обрачуната у складу са Законом о Централној банци на износ вишка изнад обавезне резерве. Политика обрачунавања каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака током извјештајних периода приказана је у Напомени 4.

Депозити банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.304 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2019. године (31. децембар 2018: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 513 хиљада КМ).

21. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ДЕПОНЕНАТА

Структура депозита Владе и осталих јавних депонената приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити за буџет институција БиХ	553.745	494.575
Депозити осталих јавних институција	176.640	125.501
Депозити осталих влада и владиних институција	150.285	89.286
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	5	5
УКУПНО	880.675	709.367

22. РЕЗЕРВАЦИЈЕ ЗА ОБАВЕЗЕ И ТРОШКОВЕ

Резервације за обавезе и трошкове се односе на резервације за отпремнине запосленим и резервације за потенцијалне обавезе по основу судских спорова.

Судски спорови

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. Централна банка оспорава те тужбе и на основу правног савјета сматра да исти неће довести до других материјално значајних обавеза.

Промјене у резервацијама за обавезе и трошкове приказане су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ			2019.
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.259	1.259
Отпуштање резервација	-	(7)	(7)
Повећање у резервацијама	-	284	284
Укупно признато у добит или губитак	-	277	277
Плаћени износи	-	(142)	(142)
На дан 31. децембар	-	1.394	1.394

У хиљадама КМ			2018.
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	150	1.500	1.650
Отпуштање резервација	(70)	(152)	(222)
Повећање у резервацијама	-	-	-
Укупно признато у добит или губитак	(70)	(152)	(222)
Плаћени износи	(80)	(89)	(169)
На дан 31. децембар	-	1.259	1.259

23. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Добављачи	2.095	1.036
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (Напомена 31)	1.657	1.628
Укалкулисани трошкови и остале обавезе	224	177
Одложени приход	69	167
Депозити Свјетске банке	52	184
Обавезе према запосленим	-	35
УКУПНО	4.097	3.227

24. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Почетни капитал	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	537.295	514.720
Остале резерве	31.300	31.300
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	211.373	133.696
Резервације за очекиване кредитне губитке	1.343	8.993
Резерве фер вриједности за монетарно злато	50.230	6.138
УКУПНО	856.541	719.847

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију нето губитка Централне банке, како је прописано чланом 28. Закона о Централној банци.

24. КАПИТАЛ (НАСТАВАК)

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- Посебне резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ, и односе се на новчане донације примљене од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке.
- Средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати Напомену 18).

25. РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ

Расподјела нето добити Централне банке врши се сагласно Закону о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критерији расподјеле нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критериј да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2019. години износио је 4,56% (2018: 4,84%). Сагласно одлуци Управног одбора, цијели износ нето добити за финансијску 2019. годину у износу од 22.575 хиљада КМ је алоциран у генералне резерве (задржану добит) Централне банке (2018: укупна нето добит за финансијску 2018. годину у износу од 8.431 хиљаде КМ је била алоцирана у генералне резерве (задржану добит) Централне банке).

2019.

Прије расподјеле добити

Монетарна пасива	(у хиљадама КМ)
	11.824.210
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	539.720
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,56%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	22.575
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	22.575

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	11.824.210
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	562.295
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,76%

25. РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)

2018.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	10.983.271
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	531.289
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,84%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	8.431
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	8.431

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	10.983.271
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	539.720
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,91%

26. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	1.381.184	605.552
Девизни депозити по виђењу	795.013	795.539
Страна валута у готовини	322.599	274.099
Жиро рачуни	575	553
Специјална права вучења у ММФ-у	230	2.236
Укупно	2.499.601	1.677.979
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(629)	(1.619)
УКУПНО	2.498.972	1.676.360

26. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (НАСТАВАК)

Промијене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дати у наставку:

У хиљадама КМ	2019.	2018.
На дан 1. јануар - исказано	1.619	-
Ефекти очекиваних кредитних губитака на новац и новчане еквиваленте по МСФИ 9	-	1.283
На дан 1. јануар - преправљено	1.619	1.283
Девизни депозити по виђењу	(242)	(92)
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	(748)	428
Страна валута у готовини	-	-
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Жиро рачуни	-	-
На дан 31. децембар	629	1.619

27. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Законом о Централној банци дефинисано је оперативно правило „валутни одбор“ за издавање КМ, према којем се КМ издаје само уз пуно покриће у нето девизним резервама.

Члан 31. Закона о Централној банци захтијева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Бруто девизне резерве	12.597.095	11.623.218
Страна валута у готовини	322.599	274.099
Депозити код иностраних банака	3.102.765	2.911.448
Дужнички инструменти	8.917.413	8.225.439
Монетарно злато	254.088	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	230	2.236
Обавезе према нерезидентима	1.709	1.812
Нето девизне резерве (бруто девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	12.595.386	11.621.406
Монетарна пасива	11.824.210	10.983.271
Готов новац у оптицају	5.199.916	4.750.614
Депозити банака	5.743.619	5.523.290
Депозити Владе и осталих јавних депонената	880.675	709.367
НЕТО СТРАНА АКТИВА (нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	771.176	638.135

28. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара Босне и Херцеговине, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе БиХ и других државних институција. Централна банка прима депозите од државе БиХ и других државних институција и дјелује стриктно у име депонента.

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ
2019.

	<u>Обавезе</u>
Држава	546.735
<i>Државне институције</i>	
Управа за индиректно опорезивање БиХ	85.844
Агенција за осигурање депозита БиХ	165.033
УКУПНО	<u>797.612</u>

У хиљадама КМ
2018.

	<u>Обавезе</u>
Држава	505.897
<i>Државне институције</i>	
Управа за индиректно опорезивање БиХ	45.635
Агенција за осигурање депозита БиХ	90.975
УКУПНО	<u>642.507</u>

Централна банка сматра да има директни однос повезаног лица са члановима управљачке структуре, блиским члановима породица чланова управљачке структуре и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова управљачке структуре и блиских чланова њихових породица.

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Укупне накнаде кључним члановима управљачке структуре (чланови Управе и Управног одбора) у 2019. години износиле су 932 хиљаде КМ, од чега се 579 хиљада КМ односило на плате и остале накнаде, а 353 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2018. години укупан износ од 964 хиљаде КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 590 хиљада КМ, а 374 хиљаде КМ на порезе и доприносе).

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Страна валута у готовини,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-a),
- Дужнички инструменти,
- Монетарно злато,
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

29.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик представља ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких инструмената с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви. Управљање овом врстом ризика остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рочности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава сносе уговорно власници средстава (погледати Напомену 31).

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- дужничке инструменте,
- специјална права вучења у ММФ-у и
- осталу финансијску имовину (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

Основни критериј за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings или Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа AA минус (AA-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од BBB минус (BBB-) до A плус (A+), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподјеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

1. Фаза 1 расподјеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава које подразумијева излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира се у Фазу 1 расподјеле изложености.
2. Фаза 2 расподјеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподјеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (енг. Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

Значајно повећање кредитног ризика

Значајно повећање кредитног ризика, као критерија за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на извјештајни датум или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене ВВВ минус (ВВВ-).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаллоцирати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијељен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво АА минус (АА-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, Централна банка као релевантно узима израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло усљед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критерија, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (енг. *underperforming*) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (енг. *nonperforming*) уколико плаћање касни 90 или више дана.

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. *Default*)

Критериј за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- непоштивање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. *PD – Probability of Default*), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. *LGD – Loss Given Default*) и изложености (енг. *EAD – Exposure at Default*), који се дефинишу како слиједи:

- **Вјероватноћа неиспуњења обавеза** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга.

Централна банка је у односу на 2018. годину извршила измјену методологије обрачуна очекиваних кредитних губитака према којој се калкулација вјероватноће неиспуњења обавеза заснивала на тржишним цијенама CDS уговора (енг. *CDS Spread – Credit Default Swap Spread*) (Погледати Напомену 29.1.1). Разлози измјене методологије су:

- изражена волатилност тржишних цијена CDS уговора, при чему није могуће јасно разлучити који дио волатилности је посљедица промјене кредибилитета емитента финансијских инструмената на основу којих су емитовани CDS уговори,
- структура портфеља Централне банке гдје су изложености углавном према државама инвестибилног нивоа сувереног кредитног рејтинга и
- усклађивање са најбољим праксама у другим централним банкама.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставка)

За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка у 2019. години као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза.

За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. Default или статус „SD“, тј. Selective Default. На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге. При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. Default или статус „SD“, тј. Selective Default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. У 2018. години, за изложености за које је постојала могућност израчуна композитних кредитних рејтинга, калкулација вјероватноће неиспуњења обавеза базирала се на тржишним цијенама CDS уговора, као тржишног индикатора ризика који укључује имплицитну вјероватноћу банкрота емитента онако како је тржиште оцјењује, и експертским оцјенама вјероватноће неиспуњења обавеза. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.

- Губитак у случају неиспуњења обавеза представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LDG-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Вијећа од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).
- Изложеност представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на извјештајни датум.

Централна банка користи индивидуални и колективни приступ за оцјену умањења вриједности.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтоване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања резервација за умањење вриједности на колективној основи, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на темељу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућила лакша provedба анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријепљене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфелу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури (нпр. владе и комерцијалне банке), као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (енг. forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте (издаваоце) које има у портфелу.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

29.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања исправке вриједности за финансијску имовину на датуме извјештавања:

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2019.				2018.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Дужнички инструменти								
На дан 1. јануар – исказано	8.993	-	-	8.993	4.290	-	-	4.290
Промјена у обрачуну PD-а на дан 1. јануар (Напомена 11)	(7.704)	-	-	(7.704)	-	-	-	-
На дан 1. јануар - преправљено	1.289	-	-	1.289	4.290	-	-	4.290
Повећања због промјене кредитног ризика	424	-	-	424	22.423	-	-	22.423
Смањења због промјене кредитног ризика	(97)	-	-	(97)	(13.841)	-	-	(13.841)
Смањења због доспјелих инструмената	(221)	-	-	(221)	(1.281)	-	-	(1.281)
<i>Нето (смањење) / повећање током године</i>	<i>(7.598)</i>	-	-	<i>(7.598)</i>	<i>7.301</i>	-	-	<i>7.301</i>
Смањења због продатих инструмената	(52)	-	-	(52)	(2.598)	-	-	(2.598)
На дан 31. децембар	1.343	-	-	1.343	8.993	-	-	8.993
2. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар – исказано	2.535	-	-	2.535	1.635	-	-	1.635
Промјена у обрачуну PD-а на дан 1. јануар (Напомена 11)	(2.117)	-	-	(2.117)	-	-	-	-
На дан 1. јануар - преправљено	418	-	-	418	1.635	-	-	1.635
Повећања због промјене кредитног ризика	3.129	-	-	3.129	10.165	-	-	10.165
Смањења због промјене кредитног ризика	(158)	-	-	(158)	(5.202)	-	-	(5.202)
Смањења због престанака признавања орочених	(2.665)	-	-	(2.665)	(4.063)	-	-	(4.063)
На дан 31. децембар	724	-	-	724	2.535	-	-	2.535

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

	2019.				2018.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
3. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања због промјене кредитног ризика	-	-	-	-	3	-	-	3
Смањења због промјене кредитног ризика	-	-	-	-	(3)	-	-	(3)
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	5	-	600	605	30	-	600	630
Повећања због промјене кредитног ризика	7	-	-	7	39	-	-	39
Смањења због промјене кредитног ризика	(7)	-	-	(7)	(64)	-	-	(64)
На дан 31. децембар	5	-	600	605	5	-	600	605
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	11.533	-	600	12.133	5.955	-	600	6.555
Укупна промјена у обрачуну PD-а	(9.821)	-	-	(9.821)	-	-	-	-
Укупно нето повећање због промјене кредитног ризика	360	-	-	360	5.578	-	-	5.578
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	2.072	-	600	2.672	11.533	-	600	12.133

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ	2019.				2018.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Страна валута у готовини								
Бруто књиговодствена вриједност	322.599	-	-	322.599	274.099	-	-	274.099
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	322.599	-	-	322.599	274.099	-	-	274.099
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	3.103.489	-	-	3.103.489	2.913.983	-	-	2.913.983
Исправка вриједности	(724)	-	-	(724)	(2.535)	-	-	(2.535)
Књиговодствена вриједност	3.102.765	-	-	3.102.765	2.911.448	-	-	2.911.448
Дужнички инструменти								
Бруто књиговодствена вриједност	8.917.413	-	-	8.917.413	8.225.439	-	-	8.225.439
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	(1.343)	-	-	(1.343)	(8.993)	-	-	(8.993)
Књиговодствена вриједност	8.917.413	-	-	8.917.413	8.225.439	-	-	8.225.439
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	230	-	-	230	2.236	-	-	2.236
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	230	-	-	230	2.236	-	-	2.236
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	2.827	-	600	3.427	2.693	-	600	3.293
Исправка вриједности	(5)	-	(600)	(605)	(5)	-	(600)	(605)
Књиговодствена вриједност	2.822	-	-	2.822	2.688	-	-	2.688

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	254.088	209.996
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	281.901	237.809

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2019. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 600 хиљада КМ (На дан 31. децембра 2018. године Централна банка нема имовину која је доспјела и има умањену имовину у износу од 600 хиљада КМ).

Појединачна концентрација кредитног ризика

Укупни депозити код иностраних банака са стањем на дан 31. децембра 2019. године износе 3.102.765 хиљада КМ (2018: 2.911.448 хиљада КМ). Највећи износ тих средстава инвестиран је у једну инострану банку са појединачном концентрацијом која прелази износ укупног капитала и резерви Централне банке (у 2018. години у једну инострану банку са појединачном концентрацијом која прелази износ укупног капитала и резерви Централне банке).

Појединачна концентрација кредитног ризика која прелази износ укупног капитала и резерви Централне банке:

31. децембар 2019.			31. децембар 2018.		
Рејтинг банке	у хиљадама КМ	у % укупних депозита	Рејтинг банке	у хиљадама КМ	у % укупних депозита
AAA	1.104.271	35,59%	AAA	1.457.747	50,07%

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедећа табела представља анализу концентрације кредитног ризика за финансијску имовину Централне банке на дан 31. децембар 2019. године:

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

Кредитни рејтинг	Страна валута у готовини	Депозити код иностраних банака	Дужнички инструменти	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.842.449	2.190.752	-	-	-	-	4.033.201
AA+	-	-	1.273.212	-	-	-	-	1.273.212
AA	-	78.191	2.977.360	-	-	-	-	3.055.551
AA-	-	-	1.010.563	-	-	-	-	1.010.563
A+	-	547.273	-	-	-	-	-	547.273
A	-	408.740	-	-	-	-	-	408.740
A-	-	-	840.621	-	-	-	-	840.621
II ¹	-	101	-	254.088	230	-	27.813	282.232
BBB+	-	226.011	-	-	-	-	-	226.011
BBB	-	-	624.905	-	-	-	-	624.905
Без рејтинга	322.599	-	-	-	-	2.822	-	325.421
УКУПНО	322.599	3.102.765	8.917.413	254.088	230	2.822	27.813	12.627.730

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Сљедећа табела представља анализу концентрације кредитног ризика за финансијску имовину Централне банке на дан 31. децембар 2018. године:

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

Кредитни рејтинг	Страна валута у готовини	Депозити код банака у иностраних банана	Дужнички инструменти	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	2.414.436	2.072.757	-	-	-	-	4.487.193
AA+	-	-	1.464.686	-	-	-	-	1.464.686
AA	-	78.140	2.211.257	-	-	-	-	2.289.397
AA-	-	-	1.083.041	-	-	-	-	1.083.041
A+	-	-	-	-	-	-	-	-
A	-	408.951	-	-	-	-	-	408.951
A-	-	-	844.614	-	-	-	-	844.614
II ¹	-	1.000	-	209.996	2.236	-	27.813	241.045
BBB+	-	8.921	-	-	-	-	-	8.921
BBB	-	-	549.084	-	-	-	-	549.084
Без рејтинга	274.099	-	-	-	-	2.688	-	276.787
УКУПНО	274.099	2.911.448	8.225.439	209.996	2.236	2.688	27.813	11.653.719

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

29.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедећа табела даје информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на дан 31. децембар 2019. и 2018. године. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Страна валута у готовини	-	-	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	2.618.598	484.167	-	3.102.765
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	8.917.413
Монетарно злато	-	254.088	-	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	-	230	-	230
Остала финансијска имовина	-	-	2.822	2.822
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2019.	11.536.021	766.288	325.421	12.627.730

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Страна валута у готовини	-	-	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	2.424.518	486.930	-	2.911.448
Дужнички инструменти	8.225.439	-	-	8.225.439
Монетарно злато	-	209.996	-	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	-	2.236	-	2.236
Остала финансијска имовина	-	-	2.688	2.688
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2018.	10.649.967	726.965	276.787	11.653.719

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**29.2. Тржишни ризик**

Тржишни ризик представља ризик да ће промјена цијена на тржишту, као што су каматне стопе, цијене финансијске имовине и курс страних валута утицати на приходе Централне банке или на вриједност улагања у финансијску имовину. Основни тржишни ризици, које Централна банка прати и којима управља, су девизни и каматни ризик. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати услед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачуњу VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2019. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 76.418 хиљада КМ (2018.: 53.655 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,61% укупне финансијске имовине (2018: 0,46% укупне финансијске имовине).

Вриједности VaR на дан 31. децембар 2019. године и на дан 31. децембар 2018. године израчуната је као збир компоненталних вриједности VaR:

- за депозите код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Девизни ризик	277	362
Каматни ризик	67.443	47.358
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	8.698	5.935
Укупно VaR	76.418	53.655

29.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза услед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.2. Тржишни ризик (наставак)

29.2.1. Девизни ризик (наставак)

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка осигурава строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио бруто девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Централна банка је имала сљедећу девизну позицију на дан 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године:

У хиљадама KM	31. децембар 2019.			KM	Укупно
	EUR	USD	Остале стране валуте		
Страна валута у готовини	322.523	20	56	-	322.599
Депозити код иностраних банака	3.092.673	1.880	8.212	-	3.102.765
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	-	8.917.413
Монетарно злато	254.088	-	-	-	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	230	-	230
Остала финансијска имовина	31	-	-	2.791	2.822
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	12.586.738	1.900	8.498	30.594	12.627.730
Готов новац у оптицају	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	-	-	-	5.743.619	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних депонената	-	-	-	880.675	880.675
Остале финансијске обавезе	1.193	13	-	2.610	3.816
Укупно финансијске обавезе	1.193	13	-	11.826.820	11.828.026
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	12.585.545	1.887	8.498	(11.796.226)	799.704

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.2. Тржишни ризик (наставак)

29.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2018.				Остале стране валуте	
У хиљадама КМ	EUR	USD		КМ	Укупно
Страна валута у готовини	274.025	20	54	-	274.099
Депозити код иностраних банака	2.904.946	2.763	3.739	-	2.911.448
Дужнички инструменти	8.225.439	-	-	-	8.225.439
Монетарно злато	209.996	-	-	-	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	2.236	-	2.236
Остала финансијска имовина	22	-	-	2.666	2.688
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	11.614.438	2.783	6.029	30.469	11.653.719
Готов новац у оптицају	-	-	-	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	-	-	-	5.523.290	5.523.290
Депозити Владе и осталих јавних депонената	-	-	-	709.367	709.367
Остале финансијске обавезе	586	13	-	2.294	2.893
Укупно финансијске обавезе	586	13	-	10.985.565	10.986.164
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	11.613.852	2.770	6.029	(10.955.096)	667.555

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR : 1,95583 КМ.

29.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине усљед неповољних кретања каматних стопа. Каматним ризиком се управља одређивањем прихватљиве дужине трајања орочења и рока доспијећа финансијских инструмената у које се инвестира. Са дужим роком доспијећа финансијских инструмената у које су инвестирани девизне резерве, већи је и припадајући ризик промјене њихове тржишне вриједности. Максималан рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година, док је максималан рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.2. Тржишни ризик (наставак)

29.2.2. Каматни ризик (наставак)

Сљедећа табела приказује изложеност Централне банке каматном ризику на 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године:

31. децембар 2019.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
У хиљадама КМ						
Страна валута у готовини	-	-	-	-	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	2.176.220	927.968	-	-	(1.423)	3.102.765
Дужнички инструменти	1.828.701	7.020.280	-	-	68.432	8.917.413
Монетарно злато	-	-	-	-	254.088	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	230	-	-	-	-	230
Остала финансијска имовина	10	29	15	-	2.768	2.822
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	4.005.161	7.948.277	15	-	674.277	12.627.730
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	3.014.461	-	-	-	2.729.158	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних депонената	-	-	-	-	880.675	880.675
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	3.816	3.816
Укупно финансијске обавезе	3.014.461	-	-	-	8.813.565	11.828.026
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	990.700	7.948.277	15	-	(8.139.288)	799.704

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.2. Тржишни ризик (наставак)

29.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2018.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
Страна валута у готовини	-	-	-	-	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	1.399.725	1.514.118	-	-	(2.395)	2.911.448
Дужнички инструменти	1.879.504	6.273.816	-	-	72.119	8.225.439
Монетарно злато	-	-	-	-	209.996	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	2.236	-	-	-	-	2.236
Остала финансијска имовина	20	43	59	-	2.566	2.688
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	3.281.485	7.787.977	59	-	584.198	11.653.719
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	3.037.591	-	-	-	2.485.699	5.523.290
Депозити Владе и осталих јавних депонената	-	-	-	-	709.367	709.367
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	2.893	2.893
Укупно финансијске обавезе	3.037.591	-	-	-	7.948.573	10.986.164
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	243.894	7.787.977	59	-	(7.364.375)	667.555

29.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, када је то неопходно, углавном када су тржишни услови неповољни или када на финансијском тржишту не постоји могућност остваривања одговарајуће цијене за наведену имовину.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

29. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

29.3. Ризик ликвидности (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на дан 31. децембра 2019. и 2018. године приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Готов новац у оптицају је распоређен у период до три мјесеца.

31. децембар 2019.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Готов новац у оптицају	5.199.916	-	-	-	-	5.199.916
Депозити банака	5.743.619	-	-	-	-	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних депонената	880.675	-	-	-	-	880.675
Остале финансијске обавезе	3.816	-	-	-	-	3.816
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	11.828.026	-	-	-	-	11.828.026
31. децембар 2018.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Готов новац у оптицају	4.750.614	-	-	-	-	4.750.614
Депозити банака	5.523.290	-	-	-	-	5.523.290
Депозити Владе и осталих јавних депонената	709.367	-	-	-	-	709.367
Остале финансијске обавезе	2.893	-	-	-	-	2.893
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	10.986.164	-	-	-	-	10.986.164

30. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у уредној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

30.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки извјештајни датум по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи се базирају на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина мјерена по фер вриједности				
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	8.917.413
Монетарно злато	254.088	-	-	254.088
УКУПНО	9.171.501	-	-	9.171.501

30. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

30.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина мјерена по фер вриједности				
Дужнички инструменти	8.225.439	-	-	8.225.439
Монетарно злато	209.996	-	-	209.996
УКУПНО	8.435.435	-	-	8.435.435

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи цијене које котирају на активном тржишту, које одговарају Нивоу 1 хијерархије на извјештајне датуме.

30.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку:</i>		
Страна валута у готовини	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	3.102.765	3.094.695
Специјална права вучења у ММФ-у	230	230
Остала финансијска имовина	2.822	2.822
	3.428.416	3.420.346
<i>Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	3.456.229	3.448.159
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе које се мјере по амортизованом трошку:</i>		
Готов новац у оптицају	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	5.743.619	5.729.302
Депозити Владе и осталих јавних депонената	880.675	878.480
Остале финансијске обавезе	3.816	3.816
Укупно	11.828.026	11.811.514

30. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

30.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности (наставка)

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку:</i>		
Страна валута у готовини	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	2.911.448	2.904.460
Специјална права вучења у ММФ-у	2.236	2.236
Остала финансијска имовина	2.688	2.688
	<u>3.190.471</u>	<u>3.183.483</u>
<i>Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	<u>27.813</u>	<u>27.813</u>
Укупно	3.218.284	3.211.296
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе које се мјере по амортизованом трошку:</i>		
Готов новац у оптицају	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	5.523.290	5.512.943
Депозити Владе и осталих јавних депонената	709.367	708.038
Остале финансијске обавезе	2.893	2.893
Укупно	10.986.164	10.974.488

Управа сматра да књиговодствене вриједности стране валуте у готовини, специјалних права вучења у ММФ-у, остале финансијске имовине, готовог новца у оптицају и осталих финансијских обавеза признате у финансијским извјештајима одговарају њиховој тржишној вриједности.

На датуме извјештавања, фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза који се не мјере по фер вриједности укључена је у категорију Ниво 2, а утврђена је у складу с општеприхваћеним моделима процјењивања базираним на анализи дисконтваног новчаног тока, са дисконтном стопом као најзначајнијим улазним податком, а која одражава кредитни ризик уговорне стране. Централна банка користи дисконтну стопу која представља пондерисани просјек каматних стопа на депозите правних лица, за цијело банкарско тржиште у БиХ.

31. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Такођер, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Централна банка дјелује као агент.

31. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити USAID-а	2.497	3.042
Депозити нерезидената	2.497	3.042
Депозити Савјета министара БиХ:	10.582	30.964
Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије	46	44
Депозити Савјета министара БиХ који се односе на сервисирање вањског дуга БиХ	8.641	9.227
Депозити Савјета министара БиХ који се односе на буџет институција БиХ	1.622	1.543
Остали депозити Савјета министара БиХ	273	20.150
Депозити осталих резидената:	15.305	4.048
Депозити – пензије из Њемачке	5	12
Депозитни рачуни банака	15.300	4.036
Депозити резидената	25.887	35.012
Инвестиције везане за хартије од вриједности - Агенција за осигурање депозита БиХ	70.356	37.499
Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности	70.356	37.499
УКУПНО	98.740	75.553

Депозити USAID-а

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције, отворени су посебни каматоносни рачуни. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (готовински рачун и рачун за чување хартија од вриједности) који гласе на Централну банку и Агенцију за осигурање депозита БиХ. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и менаџера за управљање имовином. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате.

Чланство БиХ у ММФ-у

У складу са споразумима између БиХ и ММФ-а потписаним у децембру 2002. године, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

31. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такођер осигурава услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који ММФ користи за рачуне и административне исплате у КМ. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Стање на рачуну квоте је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, који су обрачунска јединица ММФ-а.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиве на захтјев ММФ-а.

Алокација SDR-а је такођер каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, што је приказано у наставку:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Квота	641.034	629.809
Специјална права вучења у ММФ-у	230	2.236
УКУПНО ИМОВИНА	641.264	632.045
ММФ-ов рачун бр. 1	1.603	1.575
ММФ-ов рачун бр. 2	54	53
Хартије од вриједности	945.780	1.042.166
Алокација SDR	388.890	382.080
Обрачуната камата на алокацију SDR	506	685
Рачуни плативих трошкова	912	1.601
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.337.745	1.428.160
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ у ММФ-у	696.481	796.115

31. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

32. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жироклиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка.

Од јуна 2019. године, ЖК систем је унапријеђен кроз замјену досадашњег система те је исти усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбијеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

32. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједи сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такођер захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

Централна банка је дефинисала следеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би осигурала континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и DR локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редудантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне јединице у Бањој Луци.

Системи су били доступни 99,99%, чиме је у потпуности извршавана законска обавеза Централне банке по питању омогућавања уредног и благовременог функционисања платног промета у земљи.

Управа Централне банке сматра да системи посједују довољан капацитет за одржавање поузданог оперативног рада.

33. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

Ширење корона вируса (COVID-19) ће утицати на пословање Централне банке у наредном периоду. Још увијек није могуће процијенити утицај ширења корона вируса и његове посљедице на финансијски положај и дјеловање Централне банке.

Осим горе наведеног, у периоду између 31. децембра 2019. године и датума издавања ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.